

майбутніх юристів. До речі, зовнішньо схожа ситуація склалася на факультеті інформаційних систем і технологій, але в навчальних планах цього факультету елементи формальної логіки присутні в інших фахових курсах (дискретному аналізі, теорії ймовірностей тощо); тобто вони реалізовані в темах і курсах, що мають відношення до математичної логіки. На жаль, серед спеціальних дисциплін юридичного факультету немає таких, які включали б необхідний матеріал з формальної логіки. Таким чином, програма навчання юристів без курсу формальної логіки перетворилася на неповноцінну. Вона вже другий рік не відповідає за логічним критерієм як традиціям, так і сучасним вимогам підготовки юристів.

Висновки: Ситуацію, що склалася з викладанням логіки для юридичних спеціальностей ще можна виправити. Для цього треба:

по-перше, зрозуміти, що філософська і формальна логіка належать до різних логічних дисциплін;

по-друге, зберегти елементи філософської логіки в тематиці інтегрованого філософського курсу для юристів, як і для інших спеціальностей;

по-третє, *відродити для юристів окремий поглиблений курс формальної логіки* (108 год., 3 кредити);

по-четверте, у випадку неможливості термінової перебудови навчальної програми для юридичних спеціальностей, названий курс *формальної логіки* можна ввести у навчальні програми магістерської підготовки юристів.

Л. І. Бабій, асистент,
кафедра бухгалтерського обліку.

ОСНОВНІ УМОВИ ПОЛІПШЕННЯ ВИЩОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ОСВІТИ

Вирішення завдань реформування вищої економічної освіти у відповідності до сучасних світових вимог та підготовка кваліфікованих фахівців, конкурентоздатних на ринку праці, здатних до компетентної, відповідальної та ефективної діяльності за своєю спеціальністю на рівні світових стандартів не можливі без підвищення ролі самостійної роботи студентів над навчальним матеріалом, посилення значущості професорсько-викладацького складу в розвитку навичок самостійної роботи, стимулюванні професійного зростання студентів та виховання їх творчої активності.

Освіта як процес мислення передбачає розумову діяльність викладача з передачі знань і видів діяльності та пізнавальну діяльність студентів. Мотивація навчання викладачем та активність студентів у навчанні є каталізаторами процесу пізнання, стимулами та умовою його ефективності.

Рівень професорсько-викладацького складу, вибір форм і методів навчання формують відповідний рівень та стиль мислення його студентів. Чим активніша діяльність викладача, тим ефективніша й активніша діяльність студентів за однакових умов.

Найважливішим принципом системи освіти є принцип сполучення різних методів та прийомів навчання. І майстерність педагога полягає у тому, щоб вибрати оптимальне сполучення методів та засобів освіти, методичних прийомів, які забезпечують активізацію навчання.

Активізація навчання як педагогічна проблема має базуватися на використанні дидактичних та психологічних закономірностей і принципів навчання. Якщо розглядати метод навчання як спосіб передачі знань викладачем студенту, то активізація навчання є каталізатором процесів викладання. Це активний процес, який здійснюється студентами. Можна і треба вчити студентів, але навчаються вони тільки самі.

Однобічне захоплення проблемним навчанням у певних умовах може бути і шкідливим, тому що воно не завжди дає позитивні результати. Тільки розумне використання всіх методів дозволяє викладачеві раціонально організувати навчальний процес, зосередити студентів від засвоєння необхідної системи понять та явищ до навчання методам діалектичного, наукового пізнання, розвитку самостійного продуктивного мислення, виховання активної життєвої позиції та соціального досвіду.

Методичні прийоми навчання ефективні тільки тоді, коли вони обґрунтовані психологічно, тобто коли вони продиктовані не тільки змістом навчального матеріалу, а й психологічними закономірностями навчання.

Управління активністю студентів традиційно називають активізацією. Її можна визначити як постійно існуючий процес спонукання до енергійного цілеспрямованого вчення, подолання пасивної і енергійної діяльності, спаду та застою в розумовій праці. Головна ціль активізації — формування активності тих, хто навчається, підвищення якості навчально-виховного процесу.

Особливо важливу роль у напрямі удосконалення змісту освіти є впровадження у навчальний процес нового покоління інтерактивних навчальних посібників, вони вимагають від студен-

тів постійно відповідати на запитання, підтримувати зворотній зв'язок.

Отже, для того, щоб ефективно організувати вищу економічну освіту, вона повинна базуватися на основних соціально-педагогічних аспектах навчального процесу. Вся діяльність студентів в освіті за різноманітністю змісту, форм, методів та засобів поетапно структурується в загально-організаційні форми зі своїми принципами і вимогами до студентів за умов добровільності, самостійності, а найголовніше, в ситуації постійного стимулювання ініціативності.

М. Д. Базилевич, асистент кафедри інформатики
КНЕУ імені Вадима Гетьмана, м. Київ,
В. Є. Кащев, м. Миколаїв,
Л. В. Лисова, м. Харків

АКТУАЛЬНІСТЬ ВЕДИЧНИХ ЗНАНЬ ДЛЯ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ

Загальновідомо, що сучасна освіта має проблеми. Мимоволі виникають питання: чи вирішується головна задача освіти — усебічний розвиток особистості? Чи забезпечує сучасна освіта таку якість життя, такий рівень задоволеності, який повинний бути в освіченої людини? Усе чогось не дістає.

У нашому суспільстві так багато освічених, багатих, але незадоволених і нещасливих людей. Сучасна освіта вчить нас тому, як заробляти гроші. Вона дає людині відмінні знання про шляхи досягнення поставлених цілей, але чи дає розуміння того, які цілі роблять людину щасливою? Що є основою усього? Де знаходиться знання про природу і шляхи досягнення щастя?

Якщо ми розглянемо процес одержання знання, то побачимо, що тут є дві сторони: об'єкт знання (те, що пізнається, — дисципліна, предмет) і суб'єкт знання (той, хто пізнає). Сучасна система вищої освіти дає відмінні знання про об'єкт, але чи одержує учень знання про самого себе? Як розвинути внутрішні, глибинні якості розуму, тіла, душі, які споконвічно закладені у самій людській природі?

Сучасна освіта дає розуміння фізичної, об'єктивної сторони явищ, але упускає знання про того, хто пізнає — суб'єкт. Але у